

LES 13

GRENZEN AAN HET MEDISCH HANDELEN

1. INLEIDING

We kijken samen naar een filmpje waarin duidelijk wordt dat zorg ook grenzen heeft. Hoe gaat u daarmee om?

2. DE VRAAG

Het is een zegen dat er goede medische zorg is, maar mag je daaraan ook een grens stellen?

3. UITLEG

In Nederland zijn wij gezegend met goede medische zorg. Er zijn huisartsen, ziekenhuizen, therapeuten, verpleeghuizen en hospices.¹ U kunt thuis heel lang verzorgd worden en daarna ook in allerlei instellingen. Er is thuiszorg en verpleeghuiszorg.

Er is een tijd om jong te zijn en er is een tijd om oud te zijn.² Er is ook een tijd om te sterven en het leven los te laten. In de tijd van de Hervorming³ is positief nagedacht over sterven. Er wordt zelfs gesproken over de kunst van het sterven. Geloof gaf troost in het leven en bij de dood. Wie in de Heere Jezus geloofde, vond rust bij Hem.

Frits de Lange zegt dat de visie op leven en dood sinds de achttiende eeuw⁴ bij velen sterk is veranderd. De moderne mens leeft veel langer, maar heeft het uitzicht op het eeuwige leven verloren. Het leven op aarde wordt door veel mensen niet meer gezien als een voorbereiding op het hiernamaals. De zin van de oude dag ligt niet meer in de voorbereiding op het sterven, maar in de voltooiing van het leven.⁵

Terug naar de mens van nu. Bij het ouder worden kunt u bepaalde dingen niet meer. U fietst niet meer. U rijdt geen auto meer. Lang maakte u gebruik van de kennis en de kunde van de medische wetenschap. Maar alles heeft zijn tijd en grenzen. Is het handelen van een arts bij ernstige ziekte nog zinvol? Moet u nog gereanimeerd willen worden? Is opname op de IC⁶ voor u nog zinvol? Bij deze moeilijke vragen kunnen artsen luisteren en advies geven. Soms is medisch handelen niet meer zinvol. Mogen sterven is dan een zegen.

Het is goed om bij het naderen van de dood het leven te leren loslaten om gericht te zijn op het 'met Christus te wezen!' Te mogen sterven in de overgave van het geloof is een gunst en een kunst. Stefanus bad toen hij met stenen werd gedood: 'Heere Jezus, ontvang mijn geest!'⁷

¹ Een hospice is een plaats waar mensen in huiselijke sfeer met goede zorg kunnen sterven.

² Prediker 3

³ De Hervorming onder leiding van Luther en Calvijn begon in de 16^e eeuw, iets meer dan 500 jaar geleden.

⁴ Onder invloed van de Verlichting kreeg in het denken het verstand de overhand. Daardoor meenden mensen steeds meer zelf te moeten beslissen en in allerlei zaken het heft in eigen handen te nemen.

⁵ Frits de Lange, De mythe van het voltooide leven. Over de dag van morgen, pag. 9

⁶ IC staat voor intensieve zorg, de afdeling in een ziekenhuis waar patiënten komen na een operatie of bij zeer ernstige ziekte. Daar kunnen ze worden beademd en liggen mensen aan monitoren die bloeddruk, ademhaling en hartslag nauwkeurig registreren.

⁷ Hand 7:59

Besluiten nemen om wel of niet te handelen is een proces. Het is goed dat u daar lang van tevoren al over nadenkt. Voordat de 'kwade dagen' komen. Overleg met kinderen, familie en arts kan belangrijk zijn.

Ouderengeneeskunde is speciaal gericht op het begeleiden van ouderen in de laatste periode van het leven. Zulke artsen zijn bekwaam op het terrein van deze vragen.

4. WAAR GAAT HET OM

U bent verantwoordelijk voor uw leven, ook voor uw lichaam. Wat is verantwoord? Artsen zijn deskundig en doen wat zij behoren te doen. Maar hun kunde kent ook grenzen. Soms is behandelen niet meer zinvol. Op dat moment is het nodig dat ook u zich bewust wordt van wat zinvol is.

Eerder dan we denken kan het nodig zijn om feiten onder ogen te zien en beslissingen te nemen. Weloverwogen mag u, eerlijk voor God, beslissingen nemen over voortzetten of stoppen van behandelingen door artsen

5. VERDIEPING

- a. Paulus denkt na over het einde van zijn leven en schrijft daarover aan de inwoners van Filippi. Zijn verlangen is dubbel. We lezen Filippenzen 1:19-26
- b. Het is goed om heel concreet om wijsheid te bidden bij het voorbereiden van deze besluiten. Daarbij mogen wij ook bidden voor hen die verantwoordelijkheid dragen in de zorg.
- c. Psalm 23 zingt over God als Herder, Die door donkere dalen leidt en troost. We luisteren daarnaar.

6. WIJ PRATEN SAMEN VERDER

- a. Kunt u zich voorstellen dat u voor een keuze komt om wel of niet door te gaan met behandelen?
- b. Wel of niet reanimeren. Wanneer niet meer?
- c. Wel of niet naar een ziekenhuis? Wanneer niet meer?
- d. Wel of niet naar IC. Wanneer niet meer?
- e. Wat is palliatieve⁸ zorg? Hebt u dat in uw omgeving wel eens meegemaakt?
- f. Palliatieve sedatie⁹ is niet hetzelfde als euthanasie. Wat is het verschil?

7. AFRONDING

Wij proberen samen onder woorden te brengen wat deze les ons heeft geleerd. Vragen die opgekomen zijn, noteren wij.

8. DE LUNCH EN/OF DE KOFFIE/THEE WACHT

⁸ Palliatieve zorg is zorg die gericht is op *palliatie*, dat wil zeggen verzachting of verlichting.

⁹ Bij sedatie wordt rustgevende en angstwerende medicatie toegediend, zodat de patiënt ontspant zonder het volledige bewustzijn te verliezen.